28.10.2016

LAUSUNTO

Suomen Kylätoiminta ry
Kylien ja Leader-
ryhmien eduntekijä

Eduskunnan
valtiovarainvaliokunnan
maatalousjaosto

Viite: **Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017 (HE 134/2016 vp)**

Aihe: **Kylätoiminnan valtionapu (momentti 30.10.63 Maaseudun kehittäminen)**

Viitaten valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston lausuntopyyntöön 26.9.2016 koskien hallituksen talousarvioesitystä ja maa- ja metsätalousministeriön pääluokan momenttia 30.10.63 Maaseudun kehittäminen, haluaa Suomen Kylätoiminta tuoda kylätoiminnan valtioavun näkökulmasta esille seuraavaa:

Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) on kylätoimintaa, Leader-toimintaa ja muuta paikallista kehittämistä edistävien järjestöjen kaksikielinen valtakunnallinen yhteistyöjärjestö. Jäseninä ovat kaikki valtakunnalliset, paikallislähtöistä kehittämistä edistävät järjestöt, kaikki 54 Leader-ryhmää, kaikki 19 maakunnallista kyläyhdistystä, yhdeksän maakunnan liittoa sekä valtakunnallisia maaseutujärjestöjä ja kuntakohtaisia kyläyhdistyksiä kaikkiaan 129 jäsenjärjestöä.

Kylätoiminta ja Suomen kylät ovat osoittaneet vastuuta maaseudun kehittämistyössä useilla sadoilla kehittämishankkeilla ja vapaaehtoistyöllä. Kylätoiminta on maaseudun väestö- ja ammattirakenteen mukainen ja pystyy vastaamaan monialaisuudellaan ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Kehittämistehtävän laajuutta kuvaa vuosittaisten kylä- ja yrityshankkeiden usean kymmenen miljoonan euron arvo, jossa julkisten varojen lisäksi on huomattava osa yksityisiä varoja ja talkootyötä.

Eduskunnan ansiosta on kylätoiminnan valtionapua myönnetty vuodesta 2003 alkaen: 120 000 € vuonna 2003, 220 000 € vuonna 2004, 420 000 € vuonna 2005, 530 000 € vuonna 2006, 530 000 € vuonna 2007, 610 000 € vuonna 2008, 700 000 € vuonna 2009, 1 010 000 € vuonna 2010, 1 100 000 € vuonna 2011, 1 050 000 € vuonna 2012 ja 2013, 1 100 000 € vuonna 2014 ja 2015 sekä 900 000 € tänä vuonna.

Kasvava valtionapu on vahvistanut kylätoimintaa; rekisteröityjä kyläyhdistyksiä on yhä enemmän, nyt 3 151, voimassa olevia kyläsuunnitelmia on noin 2 200 ja kylien hankerahoituksen kokonaisarvo 20 milj. euroa vuonna 2015. Huolimatta näiden tavoitteiden toteutumisesta,

> ***on hallituksen esitys kylätoiminnan valtionavuksi vuodelle 2017 vain 400 000 euroa, eli 500 000 € vähemmän (56 %) kuin vuonna 2016.***

Kylätoiminnan vastuiden ja käytettävissä olevien valtion varojen suhde on kohtuuton; kylät ansaitsevat tasaisesti kasvavan valtionavun, mikä on tällä hetkellä vain runsas 2 % koko toiminnan laajuudesta. Kylätoimijat kokevat asian epäoikeudenmukaisena ajatellen uusia laajenevia tehtäviä, joista kylätoi-

minta haluaa ottaa vastuuta. Nykyisellä valtionavun tasolla kaikkien osapuolten - myös julkisen vallan - yhteinen etu ei toteudu tavalla, johon muutoin olisivat jo hyvät edellytykset.

Valtioneuvoston maaseutupoliittisessa selonteossa (2009) eduskunnalle ”Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi” 2009 - 2020 (s. 32) on kylätoiminnan rahoituksesta sanottu seuraavaa:

> *Hallitus nostaa kuluvalla hallituskaudella valtionavun tasoa ja korostaa, että kylien haasteiden kasvaessa pitkäjänteinen, vaiheittainen valtionavun nostaminen on välttämätöntä.*

Ja kuudennessa Maaseutupoliittisessa kokonaisohjelmassa 2014 - 2020 (s. 31) on esitetty kylätoiminnan kehittämistä seuraavasti:

> *Kylätoimintaa sekä maaseudun neuvonta- ja kansalaisjärjestöjä tuetaan ja kehitetään ja kyläasiamiesverkostoa vahvistetaan.*

Nyt suunnitelmissa oleva kylätoiminnan valtionavun lasku ei ole eduskunnan linjausten ja poliittisten päätösten mukaista. Edellä oleviin perusteluihin viitaten esitämme vetoomuksen, että

> ***kylätoiminnan valtionavun vaiheittainen kasvu jatkuisi edellä esitettyjen linjausten mukaisesti seuraavina vuosina ja että vuodelle 2017 kylätoiminnan valtionapuun osoitettaisiin 1 100 000 euroa.***

Toiseksi ehdotamme siirtymistä

> ***maa- ja metsätalousministeriön kanssa edellä mainittujen poliittisten linjausten mukaiseen toimintatapaan, jolloin kylätoiminnan valtionapua korotettaisiin asteittain kehysvuosina 2018 - 2020.***

Kylätoiminnan valtionavun lisääntyessä suureneva osa siitä kohdistetaan alueelliseen toimintaan. Tällä hetkellä valtionavusta 65,7 % on suunnattu maakuntiin ja 34,3 % valtakunnalliseen tuki- ja koulutuspalveluun maakunnallisille kyläyhdistyksille ja niiden kautta kylille. Lisääntyvällä valtionavulla järjestetään kunnan ja sen kylien välisiä yhteistyö- ja sopimusmekanismeja, joiden tuloksena lähipalvelujen saatavuus osaltaan turvataan. Kasvava valtionapu lisää ja turvaa kylien edellytykset osallistua maakunta- ja SOTE-uudistuksen toteuttamiseen ja lähipalvelujen uudelleen järjestämiseen.

Esityksemme olisi kunta- ja valtiontalouden näkökulmasta perusteltua, koska näin saadaan uusia ratkaisuja palvelujen järjestämiseen. Valtionapu tuo toimintaan vakautta ja auttaisi kylätoiminnan osaavan henkilöstön pysymistä kehittämistehtävissä, jolloin myös toiminnan jatkuvuus turvataan. Ehdotettu menettely on toimiva ratkaisu julkisen vallan ja kansalaistoimijoiden yhteistyön rahoittamiseksi hallitusohjelman mukaisesti. Kylätoiminta on kehittänyt rakenteitaan, uusinut toimintatapaansa ja pystyy toimimaan ja ottamaan vastuuta yhteistyökumppanina julkisen sektorin kanssa.

Suomen Kylätoiminta ry
Risto Matti Niemi,
pääsihteeri

Lupajantie 1, 25500 PERNIÖ
Puh. 050 599 5229
ristomatti.niemi@kylatoiminta.fi